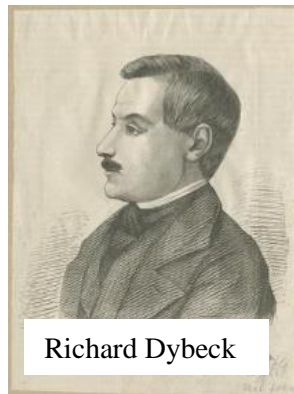


Bakgrund

Innan vår hembygdsförening bildades 1971 fanns det ett antal personer som lade grunden till vår förening och vår bygds historia. Oavlönade och med brinnande intresse studerade och registrerade de landskapsbilden, tog till vara äldre föremål, lyssnade och tecknade ned fynd och berättelser från förr. Det lite märkliga var dock att ingen av dessa personer varken var födda eller uppväxta i Björklinge utan flyttade in och blev kvar här under hela sina liv. Här gör vi en kort tillbakablick och berättar om vilka de var, och vad de gjorde.

Hembygdsarbete i äldre tider

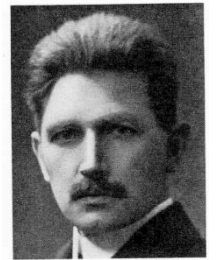
På 1800-talet hade intresset för den folkliga kulturen i stort sett endast utgått från akademiskt utbildade personer och inte från den breda allmänheten. Senare i början på 1900-talet kom händelser som unionsupplösningen från Norge, och efter det en utbredd nationalism och så småningom stridigheter i Europa som gav upphov till första världskriget 1914. När sen freden och industrialiseringen kom ändrades levnadssättet, och många i hela Sverige började inse värdet av att spara och dokumentera den folkliga kulturen i sin hembygd. Troligen bidrog också den allmänna rösträtten 1921 till framsteg inom samhälle och kultur, då kvinnor fick allt mer att säga till om. Det gick som en våg genom Sverige och flera hembygdsföreningar bildades, dock inte i Björklinge men intresset fanns här också för ett antal framsynta personer som insåg värdet av just vår bygd. En av de tidigare händelserna var när Arkeologen Richard Dybeck under 14 dagar gjorde en inventering av fornfynd i bygden år 1864. Man kan bl.a läsa om en mycket unik bildsten som visar ryttare till häst, troligen från 500-talet men den stod inte att finna då, och man har ännu inte funnit trots att flera har letat i Ramsjö.



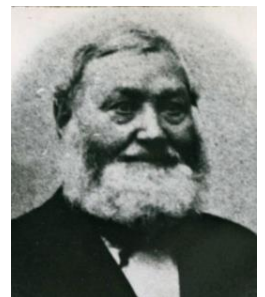
Richard Dybeck

Dybeck skriver: "I Ramsjö vidsträckta gärde äro flere spridde högar, och namnen Kungshögen, Kungsskiftet och Kungsgrind tyda på stället forna märklighet. Runstenen står lutande på Kungsskiftet". I *Upplands Fornminnesförenings Tidskrift* för år 1882 står: "Säggen förmäler, att ett slag stått härstädes, då en konung stupat. Detta skall hafva skett samma år, som Björklinge kyrka afbrändes"

År 1915 företog antikvarien **D:r Ture Arne** utgrävning av gravhögar vid Ramsjö. Arbetet följdes noggrant av J.D Eriksson



Carl Gustaf Lundegren var en av de allra första pionjärerna i Björklinge som vår skollärare och organist, uppväxt och utbildad i Uppsala. Lundegren var den person som drev frågan och fick mark till plats för skola och skolträdgård av Greve Magnus Piper på Sandbro, ägare till denna mark i Tibble vid den tiden. Han hade följt Dybecks fornminnesinventering med stort intresse 1864. Lundegren var själv både kunnig och intresserad och hade redan påbörjat och dokumenterat en del av bygdens fornlämningar som också hade resulterat i en beskrivning av Björklinge från den tiden. En beskrivning som har inspirerat andra efter honom.



Personer som lämnat oss

Fredrik Nathanael Lindgren kommer till vår socken början av 1900-talet som ny lärare i Björklinge. Han var född i Sköns församling i Västernorrlands län och tjänstgjorde i Björklinge som både lärare och kantor från c:a 1910 fram till sin pension 1945. Han blev också mycket intresserad av ortens förflutna, forskade i och skrev om kyrkans, skolans och fattigvårdens historia i Björklinge, anteckningar som nu finns bevarade i Björklinge kyrkas arkiv. Förutom en del egna kompositioner gjorde han också uppteckningar av mycket folkmusik, samlade och skrev ned historier om gamla Björklingespelmän. Dessa uppteckningar och historier finns på Dialekt- och Folkminnesarkivet i Uppsala. Vi kan också nämna att sonen Alf Lindgren mycket berömd i hela Sverige för sitt tekniska kunnande bidragit till sin fars och även vårt föreningsarbete.



John David Eriksson var en tredje mycket drivande person, född 1878 vanligen kallad endast **J.D.** Han kom som 16 åring till Björklinge från Dalby församling utanför Uppsala med sina föräldrar som då övertagit ett jordbruk i Ramsjö Björklinge. Endast 22år gammal fick J.D. sina första kommunala uppdrag, samma år övertog han sina föräldrars gård och drev lantbruk under många år. Redan 1925 arrangerade han en utställning där det förevisades en rikhaltig samling av verktyg, tenn, silver samt några rariteter som t.ex. Karl den 12:s bibel, en mässhake från 1400-talet och mycket mera skrev UNT. Man omnämner honom också som "Riksantikvariens ombud" som gjorde ett synnerligen betydelsefullt arbete i ett stort antal skrifter. Se hans sammanställning Om 1800-talet i skriften "Björklinge Förre o Nu" 1980.



Vi som levde jämsides med **J.D.** under de åren han utförde sina fornstudier och samlande till museet förstod nog aldrig hans storhet i form av kunskap och betydelse för bygden. Bland gemene man fanns det liten förståelse i samhället för vad JD verkligen kunde och betydde. Det gav sig i uttryck av att man ofta skämtade om hans lite stötiga sätt att prata, ställa frågor och uttrycka sig. Så här efteråt kan man konstatera att hans arbete var otroligt värdefullt för vår bygd. År 1915 företog antikvarien **d:r Ture Arne** utgrävning av gravhögar vid Ramsjö. "Där fick jag vara med och sätta mig in i fornforskningens metoder" skriver J.D.



Första Musée boden

Hjalmar Eriksson född 1896 i Söderbykarl i Roslagen. 1923 blev Hjalmar Eriksson ordinarie lärare i Björklinge. Här stannade han livet ut och här kom han att göra sin stora hembygdsvårdande insats tillsammans med FN, JD och Sven Wallström bl. a. som mångårig ordförande i Björklinge-dagens hembygdsutskott. Ordförandeskapet innebar en mycket aktiv period för föreningen med inventeringar, fornvård, föreläsningar m.m. på programmet. Få lärde känna Björklingebygden så väl som Hjalmar Eriksson. Trots den starka samhörighet han fick med denna bygd längtade han dock alltid tillbaka till sin barndomsbygd Söderbykarl, som en gång väckte hans stora intresse för uppländsk kulturhistoria. Ända sedan 1915 var Hjalmar Eriksson medlem i Upplands fornminnesförening. Samma år som nya forntids utgrävningar ägde rum i Björklinge. 1968 erhöll han Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj. Tidigt på 1900-talet karterade han



Personer som lämnat oss

och J.D. socknens största sammanhängande gravfält från Forsby till Axlunda. *"Våra iakttagelser sammanfattade vi i en liten volym, som vi överlämnades till Riks antikvarie ämbetet"*. skrev Hjalmar.

Sven Wallström född 1914 men avled endast 58 år gammal. Han var född och uppvuxen i Uppsala. Efter folkskolläraexamen verkade han som lärare i Björklinge. Han var en stor kännare av uppländsk allmogekultur. Hans kunskaper och stora intresse för hembygdsrörelsen kom alltid till nytta på ett för hembygdsföreningarnas verksamhet konstruktivt och stimulerande sätt. I Björklinge kom Sven Wallström att verka under sina sista fjorton år. Insatserna här blev många och betydande. Det var självklart att han skulle ingå som ledamot i den av kommunfullmäktige tillsatta hembygdsvårdskommittén i Björklinge, den kommitté som 1968 övertog uppgifterna från Björklingedagens hembygdsutskott. I hans åtaganden ingick vidare att vara föreståndare för museisamlingarna i Björklinge efter J.D. Erikssons död. Under sina sista år var Sven Wallström också ledamot av Upplands fornminnesförenings valnämnd och 1968 tilldelades han deras förtjänstmedalj.



Gun Wallström utbildad ingenjör. F:1920 i Nyeds församling Värmland och har gjort oerhört mycket inom vår förening under årens lopp. Redan i början på 1960-talet undervisade hon och maken Sven i skolan om äldre tider och visade föremål o redskap från förr. Gun hade en enastående förmåga att hitta uppgifter i alla möjliga arkiv och finna det som var värdefullt vetande om



vår bygd. Gun arbetade under ett antal år vid ULMA, som då hette Dialekt- och folkminnesarkivet. Under sin tid som arkivarie var hon en flitig fältarbetare och bidrog med många inspelade intervjuer till arkivets fonogramavdelning. Merparten av intervjuerna gjorde hon, naturligt nog, i Björklinge. De flesta av dessa intervjuer förvaras idag i Språk- och folkminnesinstitutet (Sofi) i Arkivcentrum i Uppsala. Dessutom tog hon initiativet till att ge ut vår förenings årliga skrift och har författat över 150st artiklar i vår skrift "Björklinge förr och nu."

Gunnar Hultgren samlade dåvarande kyrkoherden i Björklinge representanter för samtliga ungdomsorganisationer i Björklinge för att gemensamt anordna en "sockendag" 1935. Vid det tillfället bildades ett samarbetsutskott, som benämndes Björklingedagens Hembygdsutskott. Och "Björklinge-dagen" blev en folkfest, som anordnades under en lång följd av år söndagen efter midsommar. Det bidrog en hel del till att befolkningen i trakten fick ytterligare en känsla för ort och gemenskap. Under kriget anordnades också bygdespel i prästgårdsparken.



Gert Borgenstierna 1911 - 1989 Även han kyrkoherde i Björklinge åren 1942-1951 senare biskop i Karlstad. Han kännetecknades som en person som gjorde människor i omgivningen engagerade, talade enkelt och öppet. Han var en flitig författare och skrev en rad böcker främst i livsåskådningsfrågor. 1948 beskriver han utförligt Björklinge socken i boken "Sveriges Bebyggelse".



Personer som lämnat oss

Lars Ridderstedt 1929-2009

präst, teolog och kyrkobyggnadsexpert författare mm. fortsatte på inslagen bana och stöttade känslan för vår hembygd på många sätt. Lars tog upp gamla traditioner från förr, deltog i kyrkstigsvandringar och var en god och intresserad kraft när det gällde vårt museum.



Bror R Eriksson Ordförande i

vår hembygdsförening 1971-2005 Hembygdsföreningens ordförande Han var landstingsråd och ordförande i landstingets förhandlingsdelegation samt satt i styrelsen för Upplands fornminnesförening under många år. Mycket drivande i vår hembygdsförening.



Anders Åhr var en av de som bildade vår hembygdsförening 1971. I arkiven kan vi se många spår efter Anders, han är sällan med på bilder men tog desto fler bilder själv som han delade med sig till vårt arkiv



Uno Wallgren. f:1952 Var en drivande medlem i vår förening under många år. Han började som kassör och såg sen till att medlemsregister och vår skrift "Förr o Nu" redigerades och uppdaterades med modern ordbehandlare. Uno har lämnat Björklinge och är sedan 2001 bosatt i Umeå.



Anders Lindgren 1918-2001 född och uppvuxen i Viksta där han också bott hela sitt liv. Han var en av dem som tog initiativ till att bilda Björklinge och Viksta hembygdsförening 1971. Framstående journalist som genom forskning och källstudier publicerat imponerande uppgifter om historien runt Viksta socken mm. Ett fint exempel är boken "Bara en bondsocken" mycket läsvärd.



Gunnar Lager 1911-2009 Föreningens entusiastiske fotograf som bistått oss med massor av bilder. Och det är inte bara fotografering utan även tillvaratagande och restoration av äldre bilder på glas-plåtar mm som Gunnar räddat till oss och eftervärlden.



Sen får vi inte glömma alla de personer i **Björklinge kommunfullmäktige** som under alla år medverkade till att bygga och forma vår ort fram till 1970 innan vi gick upp i Uppsala kommun.

Personer som lämnat oss



Foto BJH 866 är taget i kommunalrummet 1931 på
Folkskolans vind,

Nedre raden från vänster J. D. Eriksson Ramsjö, Axel Andersson Ramsjö, Johan A Åstrand Sjöheden, Johan Pettersson Tibble, Knut Ivarsson Sjöheden, Erik Wessman Tibble.

2:a raden från vänster David Sundkvist Tibble, Ivar Larsson Gränby, Adolf Nylèn Nyby, Gustaf Larsson Backbo, Carl Larsson Ramsjö, Emanuel Eriksson Tibble,

Övre raden från vänster Johan Andersson Axlund, Ernst Holmgren Gränby, Henning Hofvander Nolmyra, Oscar Pettersson Läby, Lars Sandberg Drälinge, Karl H Forsman Tibble, Ernst Jansson.



Bjh 0867 - Ledamöterna i Björklinge kommunalfullmäktige år
1950, J D Eriksson är avtackad med blommor. Foto taget på
Mårds festvånig.

Beskrivning

Stående från vänster: Henning Hofvander Nolmyra, Erik Nilsson Salsta, Johan Carlsson Mickelsbo, Erik Blom Sjöheden, Magnus Åstrand Sjöheden, Ivar Larsson Gränby, Sten Westerberg Tibble, Nils Karlsson Sandbro, Karl Larsson Ramsjö

Sittande från vänster: Lars Sandberg Drälinge, Adolf Nylèn Nyby, J D Eriksson Ramsjö, Helga Jansson Sätuna, Emanuel Eriksson Tibble, Axel Andersson Ramsjö, Ivar Frisk Sätuna.



Bjh 0493 - Kommunalfullmäktigeledamöterna avtackas år
1962-1963.

Beskrivning

Från vänster stående: Gunnar Wiik, Henning Hofvander, Bengt Nilsson omvald,

från vänstre sittande: Daniel Johansson, Fanny Larsson, Enock Engström och Gustav Östlund.

Bilderna på denna sida kan ses i större format
under BILDARKIV, sök med nummer BJH xxxx



Foto BJH 0803 Kommunalfullmäktige Björklinge 1970

1970 Sittande från vänster: Sture Magnusson, Inez Riis, Mats Andersson, Bengt Nilsson ordförande, Helga Wiik, Sten Westerberg, Karl Fredriksson, Karl Gustav Pettersson.

Stående 1:a raden: Ernst Fröjd, Gösta Holmgren, Stig Geistedt, Oscar Gustavsson, Uno Andersson, Magnus Åstrand, Oscar Rohlin, Sven Eriksson, Petrus Stjernström, Lennart Almgren,

Stående 2:a raden: Tage Sandèn, Sixten Eriksson, Herbert Berlin, Henrik Lovèn, Arne Lindèn, Ivar Larsson, Maj Söderberg, Erik Nilsson.

Personer som lämnat oss

Några händelser i vår hembygd

- 1853 Vår skollärare C.G Lundegren utverkar en donation om 1 tunnland jord för skolhus av Greve M Piper på Sandbro
- 1860 Klockare C.G. Lundegren ger ut en Beskrivning över Björklinge socken
- 1864 C.G. Lundegren följer Rickard Dybeck under 14 dagars fornlämningsinventering.
- 1900 J.D. Eriksson gör en första uppteckning av förhållandena i Tibble och börjar tala om ortens värde i förgången tid inom dåvarande kommunalpolitik.
- 1905 Ivar Larsson i Gränby tar tillvara ett 300år gammalt solur som han senare 1962 skänker till museet.
- 1906 Logen Godtemplarlokalen uppförs med frivilliga krafter
- 1915 År 1915 företog antikvarien D:r Ture Arne utgrävning av gravhögar vid Ramsjö.
- 1918 Arkeologen Dr Ture Johnsson Arne gjorde utgrävningar i Tibble Björklinge
- 1921 Kvinnor får rösträtt och man genomför en föremålsinventering i Björklinge socken.
- 1925 Johan Sandler kom och anordnade en folkhögskolekurs. I samband med den arrangerades en utställning av gamla bruksföremål som då lade grunden till Björklinge Museum. En bod från Gränby skänktes och ställdes upp i klockbacken och där ordnade J.D. Eriksson med alla insamlade bruksföremål så länge han levde.
- 1926 I juni förevisade J.D. Eriksson bruksföremål i Björklinge för Vendels hembygdsförening och kyrkorestaureringskommitté kunde man läsa om i Uppsala Nya Tidning då.
- 1929 J.D. Eriksson får Kungliga Vitterhetsakademins jetong för sina förtjänster i kultur och hembygdsarbetet.
- 1930 Sportklubben IRON bildas vid ett möte i Godtemplarlokalen.
- 1935 År 1935 samlade dåvarande kyrkoherden i Björklinge Gunnar Hultgren representanter för samtliga ungdomsorganisationer i Björklinge för att gemensamt anordna en ”sockendag”. Vid

det tillfället bildades ett samarbetsutskott, som benämndes Björklingedagens Hembygdsutskott. Björklingedagen blev en folkfest, som anordnades under en lång följd av år söndagen efter midsommar,

- 1940 Bygdespel anordnades i prästgårdsparken under kriget på 40-talet.
- 1944 Invigning av Gås Anders statyn av konstnären Bror Hjort ställs upp nedanför kyrkan, Kyrkoherden Gert Borgenstierna talar. Samma år får J.D. Eriksson Upplands fornminnesförenings första medalj.
- 1952 Björklinge och Viksta slås ihop till en storkommun.
- 1955 Fyra gårdar brann ned i Läby, hela samhället var hotat av elden och samma år inträffade den omskrivna och fruktansvärda s. k. Dalbodaolyckan, där en Volkswagenbil vid omkörning av en motorcyklist sammanstötte med en lastbil och alla sex i Volkswagenbilen dödades.
- 1958 Björklinge landskommuns vapen fastställdes av Kungl. Maj:t den 7 mars
- 
- 1960 Sven o Gun Wallström undervisar i skolan om äldre tider och gamla föremål på 60-talet
- 1967 Gun & Sven Wallström deltar i Upplands Fornminnesförening som representanter för Björklinge.
- 1968 Både Hjalmar Eriksson och Sven Wallström tilldelas Upplands fornminnesförenings medaljer.
- 1970 Björklinge-Viksta storkommun går upp i Uppsala kommun. En ny period i vår historia påbörjas.

REFERENSER

Upplands fornminnesförenings tidskrift, Årsboken Uppland, Uppsala Nya Tidning arkiv, M.fl.